

Eva Andreas

Tunadalskyrkan 191027

Apostlagärningarna 6:8–8:1 Stefanos – den förste martyren

Den första kristna kyrkan hade det bra, många människor kom till tro, mycket hände av under och tecken och många stöttade både direkt och indirekt. Det blev en konflikt i samband med att man delade ut mat, där de grekisktalande änkorna kände sig åsidosatta, men det löstes genom att man tillsatte en grupp män fyllda av gott anseende och fyllda av Guds ande för att sköta om det. De hade grekiska namn, så med stor sannolikhet kunde de hantera konflikten också utifrån de kulturella skillnader som fanns. En av dessa män var Stefanos, som är huvudperson i dagens textavsnitt. Stefanos beskrivs som att han var fylld av nåd och kraft och gjorde stora under och tecken bland folket.

Men på något sätt blev han obekvämlig för de grekiska judarna som fanns i hans närhet. Hans tro på Jesus utmanade dem, och de försökte hindra honom att göra under och tecken. Men, berättar Lukas, apostlagärningarnas författare, de kunde inte hävda sig mot visdomen och anden i det han sade.

När man läser skildringen av Stefanos finns det stora likheter med berättelsen om Jesus och hur han hade det. Många detaljer är lika, och här är ytterligare en likhet. Jesus hade också makt och myndighet och det hjälpte inte att de försökte sätta dit honom, det vändes tillbaka till dem själva. Och detsamma hände runt Stefanos. Man skickade fram några som skulle anklaga honom – fast det egentligen var falska beskyllningar. Och det var många upprörda känslor, De hetsade upp folket och de äldste och de skriftlärdade och sedan kom de och grep Stefanos och förde honom till rådet.

Än en gång tvingades stora rådet ta itu med dem som bekände sig till den kristna tron, det var omöjligt för dem att hindra och stoppa dem. Men skillnaden den här gången var att folket stod mer på rådets sida än de kristnas sida, det hade skett en omsvängning. Och så ställdes Stefanos inför frågan: Är detta sant?? Anklagelsen var: Den här mannen angriper ständigt och jämt både denna heliga plats

och lagen. Vi har hört honom säga att Jesus, han från Nasaret skall förstöra denna plats och ändra på de seder och bruk som vi har från Mose,

Och då höll Stefanos ett tal, som egentligen inte svarade på anklagelsen, men vände tillbaka till dem själva. Talet återgav deras gemensamma historia. Stefanos var ju också jude och hade skrifterna som grund. Han talade om Abraham som fick ett löfte att uppfylla landet, som fick ta emot ett nytt förbund. Han talade om Josef – som blev förkastad av sina bröder men sedan fick uppdraget av Gud att rädda sina bröder och sin släkt, och hur folket förökade sig och blev stort i Egypten. Han talade om Mose, som mirakulöst blev räddad och som också blev använd av Gud för att löftet till Abraham skulle gå i uppfyllelse, att folket skulle komma till det utlovade landet. Gud hade en plan som ingen av dem kunde se i förväg, men som uppfylldes steg för steg.

Men i återgivandet av historien påpekar också Stefanos hur folket gång på gång gick emot Guds löften, hur de inte brydde sig om det Gud hade sagt, hur de gick sina egna vägar, hur de byggde en guldkalv i öknen, hur de tillbad avgudar istället. Och eftersom deras gemensamma historia också handlade om dem som fanns runtomkring Stefanos blev det till självrannsakan. Och så citerar han Jesaja där det står att Gud inte bor i hus gjorda av händer utan att himlen är hans tron och jorden hans fotapall. Indirekt att templet inte är så viktigt.

Och så kommer det som gör att han till slut dödas. Han utmanar dem: Styvnackade är ni, oomskurna till hjärta och öron. Alltid gör ni motstånd mot den heliga anden, ni som era fäder. Finns det någon profet som era fäder inte har förföljt? De dödade dem som förutsade att den Rättfärdige (alltså Jesus) skulle komma och nu har ni förrått och mördat honom. Alltså: precis som folket inte lyssnat till Gud genom historiens gång så har de inte heller gjort nu när Jesus kom, som Guds sändebud, som den som skulle infria löfterna, som skulle befria folket.

Ju mer arga de blev runt omkring honom, desto mer verkar hans tro ha burit honom: Han riktade blicken mot himlen och såg himlen

öppen och Jesus stående på Guds högra sida. Nu blev det ännu värre – nu hädade han också.

Och stora rådet och de judar som var där blev ursinniga och släpade ut honom ur staden och stenade honom, och glömde helt att den romerske prokuratorn skulle ha godkänt det. Det blev ren lynchning. Men likt Jesus säger han: Herre Jesus, tag emot min ande. Herre ställ dem inte till svars för denna synd. Med de orden dog han.

Och med detta började en svår förföljelse mot församlingen i Jerusalem och alla utom apostlarna skingrades över hela Judéen och Samarien. Och så nämns Saul, Paulus för första gången. Han var en av stora rådet, och han gillade också det som hände.

Det finns så många skikt i det här textavsnittet. Det yttre är en berättelse om det som hände, även om det är svårt och tungt att läsa och förstå, man kan inte riktigt fatta varför det behövde ske, vad var det för krafter som gjorde att det blev en sådan konfrontation? Men samtidigt känns det så aktuellt, det kommer ju gång på gång rapporter om liknande saker idag, där den kristna tron ifrågasätts, där människor får utstå mycket för sin tros skull.

Men det handlar också om vad den kristna tron betydde för Stefanos. Vi vet inte när han kom till tro, men om man tänker att han kanske fanns med den första pingsten och det hade med stor sannolikhet gått några år sedan dess, så hade hans gudsrelation fördjupats mycket under tiden. Som jag sa tidigare så sas det om honom att han hade gott anseende, var fylld av helig ande, och fylld av nåd och kraft.

Den kristna gemenskapen styrkte honom, gav honom en mycket nära relation till Jesus, och han levde också ut det i kontakten med människor han mötte. Han var martyr i dess rätta betydelse – han var ett vittne. Men var också beredd att stå upp för sin tro även när det stormade omkring honom.

I någon bibelkommentar står det om hur Gud gav honom en extra kunskap när han återberättade den judiska historien så att han kunde ta fram det som var viktigt just den gången, och att han kunde vinkla det så att Jesus också fanns med i uppräknningen. Abraham, Josef, Mose sågs alla på olika sätt som förebilder till Jesus, till den Rättfärdige, vilken var orsaken till att han stod inför rätta.

Gud gav honom vishet i att tolka och utlägga skrifterna. Precis som Jesus hade lovat: (Luk 12:11, 12) När ni ställs till svars i synagogorna och inför myndigheterna och makthavarna, bekymra er då inte för hur ni skall försvara er eller för vad ni skall säga. Ty när den stunden kommer skall den heliga anden låta er veta vad som behöver sägas.” I Jesaja (45:3) säger Gud: Jag ger dig skatter, dolda i mörkret, gömda rikedomar, för att du skall inse att jag är Herren. Stefanos fick just i rätt ögonblick del av dessa rikedomar för att kunna utmana sina landsmän och berätta om den viktigaste befriaren, Jesus.

Det här inbjuder också oss att söka oss djupare i vår gudsrelation, att låta bibelordet vara levande för oss, att läsa och låta det leva i oss, att ta emot av de skatter han ger; att låta den kristna gemenskapen styrka och stötta och vara beredd att vittna om honom även om det skulle leda till ifrågasättande, inte som en prestation, utan som en följd av relationen till honom.

När Lukas skrev apostlagärningarna skildrade han hur den första kristna kyrkan växte fram, och det skedde tyvärr inte alltid i frid och fröjd. Händelsen med Stefanos ledde till förföljelse, och de kristna i Jerusalem tvingades fly. Men mitt i allt vad det innebar, fortsatte de att berätta om sin tro. De blev inte tysta, de övergav inte sin tro, utan de berättade, fler kom till tro. Gud fanns med i det svåra, han gav kraft, han hjälpte dem att våga stå upp för honom, enligt löftet han gav att han skulle vara med alla dagar.

Stefanos utstrålade något som han inte kunde ha gjort i egen kraft. När de såg på honom var hans ansikte som en ängels. Det måste ha varit något alldeles speciellt att se honom, och gjorde säkerligen att stora rådets medlemmar var ännu mer fundersamma på vad det egentligen var med de kristna. Och när han sedan menade sig se himlen öppen, vilket med all sannolikhet innebar mycket mer än det han sa, det gick nog att se på hela hans varelse att han var med om något alldeles extra, kan man bara anta att de blev väldigt undrande, men istället för att bejaka det tog det sig uttryck i att det vändes mot honom.

Kan det kosta något att vara kristen? Ja det kan ha ett pris. Vi i västvärlden har skonats från förföljelse, men vi märker i samhället

att det dras åt omkring kristna värderingar och kristen tro, på olika sätt blir vi ifrågasatta.

Vi behöver be om frimodighet, om att likt Stefanos stå upp för den kristna tron, och att hämta kraft ur relationen med Jesus. I psalm 288 som vi nyss sjöng finns några böneord, som vi får göra till våra: Gud gör oss djärva, Gud gör oss fria, Gud gör oss kloka, Gud gör oss glada.

AMEN

Bibeltat från Bibel 2000
© Svenska Bibelsällskapet
www.bibeln.se